



ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ การรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ในผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-CONCEPT, HEALTH PERCEPTION
AND SELF-CARE BEHAVIOUR IN PATIENTS WITH
RHEUMATOID ARTHRITIS



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2533

ISBN 974-586-947-3

สงวนลิขสิทธิ์

Copyright by สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย

จาก

สำนักหอสมุด ม.มหิดล

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ การรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ กับพฤติกรรม
การดูแลตนเองในผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์

ผู้วิจัย สิริอร พัวศิริ

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ บังอร ผลเนื่องมา วท.บ., M.S.

วรรณิ สัตยวิวัฒน์ วท.บ., ค.ม.

อรพรรณ ไตสิงห์ M.S.N.

วันที่สำเร็จการศึกษา 2 มกราคม พ.ศ. 2534

บทคัดย่อ

โรคข้ออักเสบรูมาตอยด์เป็นโรคเรื้อรังซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตสังคม ผู้ป่วยต้องมีชีวิตอยู่ด้วยความทุกข์ทรมานจากอาการปวดข้อ ถ้าปล่อยทิ้งไว้ขาดการดูแลอย่างถูกต้อง จะมีผลเสียต่อสุขภาพของผู้ป่วยและทำให้เกิดความพิการตามมา แต่หากผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์มีพฤติกรรมดูแลตนเองอย่างถูกต้อง ย่อมทำให้อาการทุเลาและป้องกันอาการที่เกิดขึ้นได้ ฉะนั้นในการดูแลผู้ป่วย พยาบาลจำเป็นต้องทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมดูแลตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ การรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ และตัวแปรด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาของการเป็นโรค กับพฤติกรรมดูแลตนเองในผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่มีการตรวจรักษาที่คลินิกโรคข้อและรูมาติซึม แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลรามารัตนินิธิ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและโรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 100 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ แบบสอบถามการรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ และแบบสอบถามพฤติกรรมดูแลตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

พหุคูณ และเลือกตัวทำนายที่ดีที่สุด โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อัจฉริยะที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .326$)
2. การรับรู้ต่อภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .208$)
3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า อัจฉริยะ เป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดเพียงตัวแปรเดียว ที่สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการดูแลตนเองได้ร้อยละ 10.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการศึกษานี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือ พยาบาลควรคำนึงถึงอัจฉริยะในการรับรู้ต่อภาวะสุขภาพของผู้ป่วยและพยายามหาแนวทางในการส่งเสริมอัจฉริยะและการรับรู้ต่อภาวะสุขภาพของผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงภาวะสุขภาพ ระยะเวลาในการเจ็บป่วยของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน โดยแบ่งจำนวนแต่ละระยะเวลาให้มีจำนวนเท่ากัน และเปรียบเทียบพฤติกรรมดูแลตนเองในผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่ได้รับการพยาบาลอย่างมีแบบแผน เพื่อส่งเสริมอัจฉริยะกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ เป็นต้น

Thesis Title The Relationship between Self-Concept, Health Perception and Self-Care Behaviour in Patients with Rheumatoid Arthritis.

Name Siriorn Puasiri

Degree Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Bangorn Pholnuangma, B.Sc., M.S.

Wanee Satayawiwat, B.Sc., M.Ed.

Orapan Thosingha, M.S.N.

Date of Graduation 2 January B.E. 2534 (1991)

ABSTRACT

Rheumatoid arthritis is one of chronic diseases which leads to many physical changes and psychosocial problems. Patients with rheumatoid arthritis have various suffering experiences especially pain in joints. If proper self-care is neglected, it can affect serious disability and complications. Therefore, the patient needs to perform proper self-care behaviour in order to prevent and control complications. Nurse as a health care provider should concern about the influences of some factors on self-care behaviour in order to enhance patient's well being. The researcher was interested in studying the relationship between some selected factors on self-care behaviour. Thus, the purpose of this research was to study the relationship between self-concept, health perception, and

self-care behaviour in patients with rheumatoid arthritis. The sample was composed of 100 patients with rheumatoid arthritis who follow up at the rheumatology clinics in the out patient department at Ramathibodi Hospital, Pramongkutklo Hospital and Rajvethi Hospital. The data were collected by using four questionnaires i.e. Demographic data, Tennessee self-concept scale, health perception and self-care behaviour questionnaires. Statistical techniques were implemented on the process of data analysis including percentage, arithmetic means, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and the stepwise multiple regression.

The result were as follows.

1. There was a significantly positive correlation between self-concept and self-care behaviour at the .001 level ($r = .326$)

2. There was a significantly positive correlation between health perception and self-care behaviour at the .05 level ($r = .208$)

3. The results of the stepwise multiple regression analysis showed that 10.6 percent of the variance of self care behaviour was accounted for by self-concept.

From this study, the researcher has recommended that nurses should promote self-concept and health perception in providing nursing care to rheumatoid arthritis patients. Furthermore, for further studies ,patients' health status and

duration of illness should be considered as predictors of self-care behaviour. Comparison of self-care behaviour between patients who receive planned nursing care for self-concept and patients who receive normal nursing care, should be investigated.

